

Fronteres atlàntiques

El capgiraments electorals i les protestes multitudinàries que sacsegen últimament els països més pobres de l'Europa postcomunista no són ni una segona edició de les revoltes anticomunistes de 1989 ni el resultat d'hipotètiques i recargolades conspiracions geoestratègiques. Més aviat, els crits i les corredisses de Belgrad o de Sofia són el "ja n'hi ha prou" d'unes societats enrabades per set anys de democràcia buida i de capitalisme mafiós i *nomenklaturista*. Però tot i que en aquests nous episodis que viu el món postsoviètic els agents de la CIA o del KGB tenen possiblement menys protagonisme que els *appàrattxiks* reciclats i que els tecnòcrates del Fons Monetari Internacional, no es pot oblidar que les últimes batzacades a l'est i les grans tensions que està generant la dinàmica expansiva de l'OTAN han començat a ensopegar, a coincidir, i qui sap si acabaran interrelacionant-se.

El primer toc d'alerta va venir de Bielorrússia, on el règim neosoviètic d'Aleksandr Lukaxenko es manté gràcies al suport del Kremlin. El novembre passat, quan Lukaixenko va aconseguir imposar un plebiscit fraudulent per acaparar poders, durant uns dies Moscou va interpretar el paper de mitjancer quan el que de debò feia era apuntalar una dictadura que li

podia servir d'escut davant la integració de Polònia a l'OTAN i de l'hostilitat de les repúbliques bàltiques. Rússia impedirà sempre que pugui que els demòcrates bielorusos pro-occidentals guanyin eleccions i governin, sobretot després que Ucraïna ha adoptat una posició de neutralitat i de frontissa no pas pro OTAN però sí europeïsta i bastant allunyada de la "germanor eslava" que Moscou desitjaria en les seves relacions amb Kíev.

En nom d'aquesta "germanor eslava", tant Ieltsin com els comunistes han pressionat el Partit Socialista de Bulgària perquè el parlament congelés durant mesos el debat sobre l'entrada a l'OTAN. Fins que la revolta popular provocada per la victòria electoral del conservador Petar Stòianov ha descongelat la qüestió atlàntica i el nou president ha anunciat que demanarà l'entrada en l'Aliança. I Moscou, que es troba abocat a admetre que al

flanc sud no ho té tan fàcil com al nord; que Minsk se l'han quedat ells però que Sofia se l'endurà l'OTAN.

On el joc encara no s'ha decantat és a Belgrad. Tot i que Slobodan Milosevic està cada cop més acorralat, no és segur que el règim nacional-comunista sigui substituït immediatament per un govern liberal i occidentalista. Moscou no ho diu però sap que Milosevic o un altre líder eslavista més presentable és la millor garantia de la no-integració de Sèrbia en l'OTAN. Cosa que acabarà passant si els sectors neoliberals que ara van del bracet amb els nacionalistes anti-Milosevic acaben imposant la seva hegemonia. Hipòtesi probable si es té en compte que el redreçament econòmic de Sèrbia passa inevitablement pels préstecs de l'FMI, que difícilment arribaran sense garanties, si no d'integració, sí almenys de col·laboració atlantista.

Romania sí que sembla decantar-se cap a l'oest. El contrapès, el van donar els vots que van descavalcar Ion Iliescu i el seu règim basat en l'aliança dels antics comunistes amb l'extrema dreta. Tot seguit després de la victòria del centre-dreta, el nou president, Emil Constantinescu, rebia a Bucarest Michael Camdessus, director de l'FMI, mentre que el nou govern impulsava una purga a la cúpula de l'exèrcit i proclamava que Romania entraria en l'OTAN per vocació i no

per una política de xantatge, com volia Iliescu.

per una política de xantatge, com volia Iliescu.

Vençut Iliescu, assetjat Milosevic i desactivats els socialistes búlgars, Moscou veu com l'OTAN pot ben aviat trobar obertes les portes dels Balcans i del flanc europeu central. L'única incògnita és si Eslovàquia s'unirà a la ventada atlantista, com vol el president de la república Michal Kovac, o bé esperarà fins que es faci un referèndum, que es el que pretén el primer ministre Vladimír Mečiar, home autoritari i de posicions antioccidentals.

El general Lébed, candidat a president de Rússia, ja ha dit que l'arribada de l'Aliança a les antigues fronteres del Pacte de Varsòvia és inevitable i que no pensa posar-se nerviós. Però ha advertit que els russos no toleraran missils a la frontera per amenaçar-los i recordar-los que són els perdedors de la guerra freda. ■

LLIBERT FERRI

"Ni el KGB ni la CIA promouen les tensions a l'est com en temps de la guerra freda, però damunt les sacsejades de Minsk, Belgrad o Sofia hi planen interessos geoestratègics."